

KİMSEYE EZİYET ETMEMEK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü fa'lemû eyyühe'l-ihvân! Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve selem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

*مَنْ آذَى ذِمِّيَّ، فَأَنَا خَصْمُهُ؛ وَمَنْ كُنْتُ خَصْمُهُ،
خَصَمْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ*

RE. 395/5 (Men âzâ zimmiyyen, feene hasmuhû; ve men küntü hasmuhû, hasamtuhû yevme'l-kıyâmeh)

Sadaka rasûlü'llâh, fî ma kâl, ev kema kâl.

Aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, lütfu, keremi cümlelerin üzerine olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri ibadet ve taatlerinizi kabul eylesin. Dualarınızı, hacetlerinizi reva eylesin... İki cihanın hayrına nâil eylesin...

Peygamberimiz SAS'ın mübarek hadîs-i şerîflerinden bir miktar *Râmûzü'l-Ehâdîs* hadis mecmuasından okuyup, açıklamaya çalışacağız.

Bu hadis-i şeriflerin okunmasına ve açıklanmasına başlamadan önce, evvelen ve hasasaten, Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruhu için; onun âlinin, ashâbının etbâının, ahbâbının ruhları için; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullahın ervâhı için; cümle hakka yakın kulların ruhları için; hassaten Ümmet-i Muhammed'in mürşid ve mürebbîleri olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ve hulefasının, müridlerinin, muhiblerinin, tâbîlerinin ruhları için;

Okuduğumuz eseri te'lif eylemiş olan Hocamız'ın hocası Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Efendi Hazretleri'nin ruhu için; onun talebelerinin hocalarının ruhları için; şu okuduğumuz eserin içindeki malumatın, hadislerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş olan bütün âlimlerin, râvilerin, gayretli kulların, himmetli kulların, hatta basılmasına, ciltlenmesine çalışanların ruhları için;

Uzaktan, yakından bu hadis-i şerifleri dinlemek üzere Rasûlüllah SAS Efendimiz'e bağlılığından ve muhabbetinden dolayı şu meclise gelmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete intikal eylemiş olan

bütün yakınlarının, sevdiklerinin, dostlarının, ruhları için; biz hayattaki müslümanların da Mevlâmızın rızasına uygun ömür sürüp, huzuruna sevdiği, razı olduğu bir kul olarak varmamıza vesile olması için; buyurun bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup, öyle başlayalım!

.....

a. Zimmîye Eziyet Eden Kimse

Mukaddimedede metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerîf zimmîler hakkında... Peygamber SAS Hazretleri buyurmuşlar ki:¹

مَنْ آذَى ذِمِّيًّا، فَأَنَا خَصْمُهُ؛ وَمَنْ كُنْتُ خَصْمُهُ،

خَصَمْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(خط. عن ابن مسعود)

RE. 395/5 (*Men âzâ zimmîyyen, feene hasmuhû*)
“Kim bir zimmîyi ezâlandırırsa, ben onun hasmı olurum. (*Ve men küntü hasmuhû, hasamtuhû yevme’l-kıyâme*) Ben kimin hasmı olursam, onu kıyamet gününde mahvederim.”

Yenerim, ondan hakkımı adam akıllı alırım, benim ile hasımlığa kimsenin tahammülü olmaz, mânasına gelmektedir. Zimmî, kendisiyle anlaşma yapılmış gayrimüslim demek. Vergi vermeyi, müslümanların yüksek hakimiyetini kabul etmiş ama aklı İslâm’ın hak din olduğuna

¹ Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.370; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IV, s.362, no:10913; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XIX, s.461, no:21221.

ermemiş. Hıristiyan veyahut Yahudi, kendi dinini bırakamıyor, “Pekiyi, sizin idarenizi kabul ettim.” diyor. Bu memlekette bizim garantimiz altında oluyor. O zaman, o kimseyi ezâlandırmaya kimsenin hakkı yok!

İslâm ciddiyet dinidir; hukuka, haklara riayet dinidir. İslâm’da haklar, kuvvetle ve saire ile değişmez.

Hz. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz halife olduğu zaman tevazu göstererek buyurdu ki:

“—En iyiniz olmadığım halde başınıza halife seçilmiş bulunuyorum. İçinizde nice iyi insanlar vardır. Ben âcizâne, fakîrâne başınıza başkan seçilmiş bulunuyorum. Sizin en zayıfınız haklıysa hakkı alınıncaya kadar benim yanıma en kuvvetlidir, ben onun yanında yer alırım. Cümle cihan halkı karşıma dikilse, haklı zayıf da olsa hakkını alıncaya kadar ben onun yanında olurum. Sizin en kuvvetliniz de haksız ise benim nazarımda hiç kıymeti yoktur, onunla uğraşırım.”

Bizim anlayışımız böyledir. Biz, “Bu adam güçlü mü, kuvvetli mi, itibarlı mı, itibarsız mı, mevki makam sahibi mi, değil mi?” diye düşünmeyiz; bir Allah’tan korkar, ahdimize sadakat ve vefa gösteririz. Verdiğimiz söz senettir; ayrıca altına imza atmaya, yazılı belge vermeye hacet bile yoktur.

16. Asır’da Osmanlı diyarına elçi olarak gelmiş olan bir Hollandalı seyyah var:

“—Ey benim Avrupalı hemşirelerim! Aman sakın, Osmanlı diyarına gittiğiniz zaman, bizim dindaşımız diye bir Ermeni’nin, yahudinin, hıristiyanın, Rum’un hanına veya evine konmaya çalışmayın! Çünkü hem pistir, hem de sizi aldatır, kandırır. Ama bir müslümana gelince, senet almaya lüzum yok, söyledi mi sözü senettir. Evine misafir olsan, evi pırl pırl, tertemizdir. Az konuşur ama öz konuşur, sakın durur ama kızdırmaya gelmez.” diyor.

Ecdadımızı böyle tanıtmış. Çünkü biz müslümanız, gösteriş meraklısı değiliz; hayata da öyle pek bağıllığımız yok. Allah nasip ettiği müddetçe yaşayacağız. Ondan sonra dostlarımızın olduğu diyara, bizden önceki büyüklerimizin göçtüğü yere göçeceğiz. Gidişimiz, düğün gecesini gibi... Ne olacak; şu fâni dünyadan, meşakkatten terhis olup âhiretin sefasına gideceğiz.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:²

2 Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2272, no:2956; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.562, no:2324; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1378; no:4113; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.323, no:8272; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.462, no:687; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.III, s.157, no:2782; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XI, s.351, no:6465; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.425, no:8298; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s.148, no:9797; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.VII, s.236; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.350; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.229, no:3103; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.III, s.18; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.VIII, s.102; Ebû Hüreyre RA’dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.699, no:6545; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VI, s.236, no:6087; Bezzâr, *Müsned*, c. I, s.385, no:2498; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.I, s.199; Selman RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IX, s.65, no:9236; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.262, no:6108; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VIII, s.185; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.118, no:145; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.401, no:3458; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LXII, s.14; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ، وَجَنَّةُ الْكَافِرِ

(م.ت.ه. حم. حب. طس. ع. هب. عن أبي هريرة؛ ك. طب. والبيزار عن سلمان؛ طس. حل. و القضاة)

(عن ابن عمر)

(*Ed-dünyâ sicnü'l-mü'mini, ve cennetü'l-kâfir*) “Dünya mü'minin zindanıdır, kâfirin de cennetidir.”

Âhiret mü'minin asıl yurdudur. Dünya muvakkat bir yerdir, bize zindan gibidir. Onun için biz burada ahde riayet ederiz.

Müslüman olsaydı iyi olurdu, akıllılık etmiş olurdu. Zavallı, müslüman olmamış ama, “Ben size vergi vereyim, yerli yerimde oturayım!” diye anlaşma yapılmış. O, bizim aramızda oturdukça, İslâm'ın güzelliğini görüp müslüman olacaktır. Çoğu kimseler böyle müslüman olmuşlardır.

Peygamber Efendimiz, Medine-i Müneverre'ye geldiği zaman orası lebâleb Arap dolu değildi ki... Bir sürü yahudi kabilesi vardı. Onların bir kısmı müslüman oldular.

Necran, yani Yemen, yani Hicaz'ın güney tarafı hıristiyan doluydu. Saltanatla, kervanlarla gelip de Peygamber Efendimiz'le görüşme yaptılar da, Âl-i İmrân Sûresi'nin âyetleri o görüşmeler üzerine nazil oldu. Ekseriyeti müslüman oldu.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.197, no:6855; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.129, no:34722; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.137, no:346; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.6887; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.185, no:6081; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.299, no:1318; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.9, no:12431.

Demek ki bizi dıştan gören bilmez; yakınumıza gelsin o zaman anlar, sever, müslüman olur diye biz çevremizdeki insanlara öyle bir hak tanımuşuz.

Bir kimse kendisini bize teslim etti mi, biz ona gadretmeyiz. Bir anlaşma oldu mu, ağzımızdan bir söz çıkmışsa, tamamdır. Peygamber Efendimiz; “Anlaşma yapmış, vergi vermiş, aramızda kalmaya razı olmuş bir gayrimslimi, hıristiyan veya başka dinden diye kim ezalandırırsa onun hasmı ben olurum. Ben bir kimsenin hasmı oldum mu da, âhirette onu perişan ederim, yenerim, hakkımı alırım.” diye tehdit eylemiş. Hakkımıza riayet edeceğiz.

Biz, zayıf gördük m ezmeyiz. Ama dünyanın her yerinde ne kadar müslüman kardeşimiz, dindaşımız varsa, onların acısı da yreğimizdedir. Bulgaristan’da, Yugoslavya’da, Yunanistan’da, Kıbrıs’ta, Adalar’da, Kırım’da, Kafkasya’da... Karşımdaki kardeşlerim, çevremdekiler hep onların torunları... Bakıyorsun kimisi Kafkasya’dan, kimisi Saraybosna’dan, kimisi bilmem nereden gelmiş.

b. Bize Yapılan Zulmleri Unutmayalım!

Ne oldu?

Bir bayram gecesinde bir saldırmışlar, şu kadarını kesmişler; haberimiz bile yok. Ermeni cıyak cıyak bağırıyor:

“—Bunlar soykırım yaptı. şöyle yaptı, böyle yaptı. Ben bunların elçisini öldüreceğim!”

Fransa da onu serbest bırakıyor.

Biz bize yapılan zulümleri bilmeliyiz. Bilmeliyiz ki, “Sen ne diyorsun, işin aslı budur!” diyebilelim.

Kuveyt’te Türkçe konuşan birisini gördüm, Türk sandım.

“—Haydi, benim arabamın yağın0 değiştiriver.” dedim.

Pos bıyıklı, kısa boylu, yanık benizli birisi...

“—Neredensin?” dedim.

“—Ben Ermeni’yim, Süryani’yiz, Asuri’yiz.” dedi.

“—Ne olmuş.” dedim.

“—Siz bizim babalarımızı kestiniz.” dedi.

Allah Allah!.. Sübhànallah!..

Ben de saf saf sordum:

“—Pekiyi, babalarınız ne zamandan beri bizim memleketteydi?”

“—Yedi-sekiz asırdan, çok eski zamandan beri...”

“—O kadar asır yaşamışlar mı aramızda?”

“—Yaşamışlar.”

“—Niye yedi asır kesmemişiz biz onları?..”

Elimizde güç kuvvet vardı. Padişahımız buradan yürüdüğü zaman, Viyana’ya kadar gidiyordu. Bizim ordumuza uzaktan bir baktın mı, mızrakları deniz gibi gözükiyordu. Orman gibiydi, önünde kimse duramıyordu. Niye biz yapmadık o zaman böyle bir şeyi?..

İşte bu hadisler bizi terbiye etti. Biz mazluma, himayemizdeki kimseye saldırmayız.

Yedi asır sen bizim yanımızda durdun, bir şey yaptık mı?

Yapmadık! Ne malına, ne kilisene, ne canına, ne ticaretine dokunduk. Askere bile almadık; hudutlarda bu memleketin emniyetini sağlayalım diye biz öldük, saldıran orduların karşısında biz durduk. Sen burada ticaret yaptın. Ben;

“—Yedi asır durdunuz da, sonra niye kesmeye başladılar?” dedim. “Madem dedelerin yedi asırdır oradalardı, şayet kesmişlerse niye yedi asır sonra kesmişler?” dedim.

Sustu kaldı.

“—Ben sana söyleyeyim!” dedim. “Bizim kuvvetli olduğumuz zamanda oturdunuz burada. Fakat her yerden düşman bize saldırınca, size de bir heves geldi. Yunanistan İzmir’e, İtalya Antalya’ya, Fransız Maraş’a, Adana’ya asker çıkardı. Derken siz heveslendiniz;

‘—Ooo Yağma Hasan’ın böreği gidiyor, ben de şu börekten bir şey kopartayım!’ dediniz.

Allah, yedi asır ekmeğini yediğiniz insana karşı yaptığınız bu nankörlüğe razı gelmedi de ondan başınıza gelmiştir. Ben buradan kalkıp gideceğim, bir daha birbirimizi görmeyeceğiz. Senin beni tanıdığın yok, benim seni tanıdığım yok. Ama işin aslı budur. Eğer biz zalim olsaydık, yedi asırda sizin kökünüzü kuruturduk; bir taneniz kalmazdı. Bugün bizim elçimize kurşun atacak dünya üzerinde bir fert kalmazdı.”

Bunu neden söylüyorum?

Biz bize yapılan zulümleri unutmayacağız. Hafızasız bir millet deli insan gibidir. Hafızası yok; babasını, anasını bilmiyor, kardeşlerini tanımıyor, dün ne yediğinden, nerede büyüdüğünden haberi yok, kendisine iyilik yapanları tanımıyor...

Olur mu böyle adam?

Olur ama tımarhaneye yakışır. Zavallı hiç bir şey hatırlamıyor. Bir milletin de hafızası olacak. Kim kendisine kötülük yapmış, iyilik yapmış bilecek. İyilik yapana minnettarlık duyacağız.

Libyalı kardeşlerimiz İstiklal harbinde gelmişler, bizim Anadolu'muzda çarpışmışlar. Şimdi bazıları kızıyor, bağırıyor, çağırıyor ama senin İstiklal harbinde, kara gününde onlar gelmiş, Ege'de cephede vs. çarpışmışlar. Haberin var mı?

Yok! Niye yok? Bak, adam canını vermiş. İşte sana samimi arkadaş. Şimdi sen ona neden bir hediye götürmüyor, niye bir hoş tavır takınmıyor, niye bir teşekkür etmiyorsun?

Libya Türk Dostluk cemiyeti var;

“—Aaa, Araplarla dostluk cemiyeti olur mu?”

Suriye veyahut Suudi Arabistan-Türkiye dostluk cemiyeti var;

“—Dostluk olur mu?”

Dosttu, İstiklal harbinde yardım etti. Şimdi yan gözle bakmak reva mı?

Dostu düşmanı tanıyacağız. Bu da İslâm'ın şiarından birisidir; unutmayın iyiliği de kötülüğü de bileceğiz. Çünkü yine kötülük yapar. Onun

için tarih okuyun, Osmanlı Tarihi'ni okuyun. Ne güzel İsmail Hami Danişmend, *Osmanlı Tarihi Kronolojisi* diye güzel bir kitap yazmış, sene sene anlatmış. Okuyun bakalım neler olmuş. Hangi kalede bizim mücahitler ne sıkıntılar çekmişler, görün. Düşman kaleyi almış, içindeki bütün kadınları ve çocukları kesmiş. Hudutlarda neler çekmişiz... Geriye adım adım nasıl çekilmişiz...

O derdi bilirsek, birbirimizi yemeyiz. Şimdi harıl harıl birbirimizi yiyoruz. Hepimiz birbirimize hasımız; şu partiden bu partiden, şu zihniyette bu zihniyette...

Sen niye zihniyetini değiştirdin? Bir tek zihniyeti vardı dedenin, ne diye değiştirdin? Ne diye gâvurun zihniyetini aldın? O senin dedenin kellesini kesen, şehit eden adam, senin imanını alıyor, imanını kesiyor. Niye sen onun tarafına gidiyorsun?

Tarih bilmediğinden ve tarih şuurundan mahrum olduğundan... Tarih şuuru kopmuş, cereyan kesilmiş, dostu düşmanı ayırt edemiyor. Kendisine iyilik yapmak isteyen doktora yumruk sallıyor, kesmek isteyen kasaba güleç yüz gösteriyor, boyun uzatıyor.

Aklımızı başımıza devşirelim!

c. Medinelilere Eziyet Etmek

Abdullah ibn-i Amr i'bnü'l-Âs RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs- i hasen. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

مَنْ آذَى أَهْلَ الْمَدِينَةِ، آذَاهُ اللهُ، وَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ،
وَالْمَلَائِكَةِ، وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ؛ لَا يُقْبَلُ مِنْهُ
صَرْفٌ، وَلَا عَدْلٌ

(طب. عن ابن عمرو)

RE. 395/6 (*Men âzâ ehle'l-medîneti, âzâhu'llâhu teâlâ, ve aleyhi la'netu'llâhi ve'l-melâiketi ve'n-nâsi ecma'in; ve lâ yukbelü minhu sarfün, ve lâ adlün*)

Medine hakkında çok hadîs-i şerîf vardır, bu hadis de Medine hakkında. Medine, Arapça'da şehir demek. Medînetü'r-Rasûl yani Hz. Peygamber'in şehri demek. Medine, bu sözün kısaltmış hali.

El-Medînetü'l-Münevvere... Münevvere, pırıl pırıl nurlandırılmış şehir demek. Allah ona o şerefi vermiş, nurlandırmış. Eski adı Yesrib'miş, o adı değiştirilmiş. İslâm geldi mi adı bile değiştirir, her şeyi güzelleştirir. Peygamber Efendimiz'in mescidinin, kabrinin bulunduğu, hayatının geçtiği yer...

³ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.569, no:5826; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l AS RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.237, no:34836; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX, s.460, no:21218

Peygamber Efendimiz'in vefasını düşünün ki, Mekke-i Mükerrerme fethedildikten sonra bir daha Mekke'ye dönmedi. İnceliğe bakın ki doğduğu şehir, asıl mühim yer, müslümanların kıblegâhı, Kâbe-i Müşerreffe'nin olduğu yer Mekke ama Rasûlullah Efendimiz Medîne-i Müneverre'den gelmedi.

Neden? Vefalı da ondan... Mekke-i Mükerrerme'nin müşrikleri kendisini Mekke'den dışarı çıkardıktan sonra, kim bağrına bastı?

Medine ahâlisi...

“—Yâ Rasûlallah! Buyur başımızın üstündesin, başımızın tâcısın! Gel, biz seni koruruz, canımızı sana fedâ ederiz!” dediler.

Canlarıyla, mallarıyla ona fedâ olmaya razı olarak onu davet ettiler. Davetli olarak gitti. Mekke fetholununca bazı kimseler sandı ki, Rasûlullah SAS Mekke'ye tekrar yerleşecek. Doğduğu ve sevdiği şehir ya...

Çıkıp da yüksek tarafından Kâbe'ye baktığı zaman dedi ki;

“—Ey Mekke! Sen ne güzel şehirsin. Seni müşrikler benden ayırmazlar, beni buradan çıkarmazlardı ben çıkacak değildim.”

Mekke fetholunca, ashâb-ı kirâmın yüreği küt küt atmaya başladı. “Rasûlullah buraya mı yerleşecek, acaba ne olacak?” diye.

Peygamber Efendimiz Medine'ye yerleşti. Mübarek bir şehir, hiç şek şüphe yok. Deccal'in giremeyeceği şehir...

(*Men âzâ ehle'l-medîneti*) “Kim Medine ahâlisini ezâlandırırsa, üzerese, eziyet verirse, (*âzâhu'llâhu teâlâ*) Allah da onu ezâlandırır. (*Ve aleyhi la'netu'llâhi ve'l-melâiketi ve'n-nâsi ecmaîn*) Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların lâneti o ezâcı herifin üzerinedir.”

Medine ahâlisine dokunmaya gelmez. Medine'nin saf, tertemiz bir ahâlisi vardır. Orada oturanlar methede ede bitiremiyorlar; asalet ayrıdır. Sonradan sağdan soldan yerleşmiş olanlar var; onların da çoğu da iyi insanlardır, Rasûlullah aşkından geliyor, yerleşiyorlar.

Bir keresinde Suud hükümeti Medine'ye bir vali tayin etmiş. Bakmış, bir sürü Afrikalı zenci var, fakir fukarâ kimseler... demiş ki;

“—Bunların hepsini buradan def edeyim, Medine'de hiç ayak takımı kalmasın. Hep zengin, yüksek tabaka olsun.”

Geceleyin rüyasında Rasûlüllah SAS'i görmüş;

“—Onlar benim misafirlerim. Onlara dokunma, karışmam!” demiş.

Ertesi gün, ilan ettiği halde kararı kaldırmış. Öyle anlattılar.

Peygamber Efendimiz'in nazarında zenginlik, fakirlik mühim değil. Bizim nazarımızda da öyle. Muhabbet önemli!

Tarikatte feyz almanın şartı nedir? *Risâle-i Hâlidîyye*'de yazıyor ki, “Tarikatta feyz almanın ilk şartı mürşide muhabbettir.”

Muhabbet duymaz, tenkit eder, aleyhinde çalışır, çelme takmaya uğraşır, ayaklı, menfi propaganda makinası gibi dolaşır... Vah vah, görürsün...

(*Ve lâ yukbel minhu sarfn ve lâ adlün*) “Hem Allah’ın, meleklerin ve insanların lâneti o ezâ edene gider; hem de Allah onun sarfını, adlini kabul etmez.”

Sarfn ve lâ adlün ne demek?

Harpte birisi esir oldu mu, “şu kadar para ver, adam kurtulsun.” diye fidye verirsin yahut, “Al şu senin esirini, ver benim esirimi...” dersin. Hapte esir oldu ya, ya onun tam dengini verirsin o esiri kurtarırsın veyahut yerine muadil olacak başka şey verirsin. Anlaşılır, sonra sen alacağını alır, kurtaracağını kurtarırsın.

İşte *sarf*, fidye olarak verilen şey; *adl*, bedel, tam karşılığı demek. Yani, “Hiçbir surette, şu veya bu şekilde kabul olmaz.” mânasına... Allah onun farzını, nafilisini, ibadetini, taatini kabul etmez mânasına...

Onun için, Medine ahalisine hürmet etmek lazım!

Neden? Rasûlüllah’ın şehri. Rasûlüllah’ın misafirleri, crullah -mcvir deniliyor- gelip de civarına yerleşmiş kimse mânasına...

Edebiyatlarımızdan rif Nihat Asya vardı, Allah rahmet eylesin... şiirinde yazmış, diyor ki; “–Ben de bir Konyalı’dan şikyet edecektim ama, hatırın var Prim.”

Kendisi Mevlev idi, Mevln’nın hatırına Konyalı’dan bile şikyet etmiyor.

Hocalardan bir tanesi, ben aciz kardeşiniz gibi kürsüde, rahlede oturur, talebeye ders verirmiş. Arada sırada ayağa kalkar, sonra tekrar otururmuş. Talebe de hoca kalkınca kalkarmış.

“—Efendim! Ne oluyor, anlayamıyoruz. Ders verip dururken ikide bir oturduğunuz rahlede ayağa kalkıyorsunuz.” demişler.

“—Kapı açık, dışarıdan arada bir hocamın torunu geçiyor. Bu nedenle kalkıyorum.” demiş.

Hocaya hürmet işte! Kazananlar edepten kazanıyorlar. Oadam ziyan mı etti iki üç defa ayağa kalktı diye. Hayır! O güzel duygulardan, Allah ne sevaplar vermiştir. İnsanlar niyetlere göre mükâfatını alacak, karşılığını görecekler; öyle olacak.

d. Komşuya Eziyet Etmek

Enes ibn-i Mâlik RA tarafından rivayet edilmiş bu hadîs-i şerifte, komşuluk haklarıyla ilgili Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:⁴

مَنْ آذَى جَارَهُ فَقَدْ آذَانِي، وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ،
وَمَنْ حَارَبَ جَارَهُ فَقَدْ حَارَبَنِي، وَمَنْ حَارَبَنِي
فَقَدْ حَارَبَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ

(أبو الشيخ وأبو نعيم عن أنس)

RE. 395/7 (*Men âzâ cârehû fekad âzânî, ve men âzânî fekad âza'llàh; ve men hârebe*

⁴ *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.57, no:24927; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.219, no:2342.

cârehû fekad hârebenî, ve men hârebenî fekad hâreba'llâhu azze ve celle)

“Kim komşusunu ezâlandırırsa, eziyet ederse, beni ezâlandırmış olur. Kim beni ezâlandırmışsa, Allah'ı ezâlandırmış olur.”

Buradan komşuya hürmet etmek gerektiği anlaşılıyor. Komşuya hürmet etmeyince insan, Rasûlüllah'a eziyet etmiş gibi olacak; Rasûlüllah'a eziyet edince de Allah'a eziyet etmiş gibi olacak. Hâşâ sümme hâşâ... Allah'ı ezâlandırmaya kimsenin gücü yetmez, kimsenin haddi ve hakkı değil ama aslında mahvolacak, tepesine gazap ve kahır yumruğu inecek, pestili çıkacak, yamyassı olacak demek. Dobra dobra Türkçesi bu, başka mânaya gelmez. Allah korusun!

Gümüşhaneli Hocamız Rahmetullahi Aleyh şerhte yazmış:

(Ve hakku'l-câri erbaûne dârâ) “Komşuluk hakkı, çevreden 40evdir.”

Hemen bitişik komşun komşu, ondan sonrakiler değil tarzında değil, 40 ev bu hukuka dahil. 40 ev; bir köy, bir mahalle demektir. Mahalleden kimseyi ezâlandırmayacak. Eğer insanlar, adı müslüman ama aklı bir karış havada olmayıp da hakiki müslüman olsa, demek ki kimse kimseyi ezâlandırmayacak, ortalık gül gülistan olacak.

Ezâlandırmak nasıl olur?

Saat on iki-bir olmuş, açarsın radyoyu, tıngır tangır şarkı türkü... Adamcağız yorgun argın gelmiş, yatacak, teheccüde kalkmayı planlıyor...

Uyuyabilirsen uyu. Al sana bir ezâlandırma şekli. Veyahut evde bulaşıkları, çamaşırları yıkamış; leğeni camdan savurup atıyor.

“Aşağıdan geçen var mı, yok mu?”

İsterse geçmesin. Pis suları oradan atıp gidiyor, o daezâlandırma... Veyahut komşusuna bağıyor, çağırıyor, üzecek laflar söylüyor. Veyahut komşusunun çocuğuna şöyle yapıyor, böyle yapıyor; olmaz! Komşuluk hakkı mühim haklardan biridir.

Neden işimiz rast gitmiyor, şimdi anlıyor musunuz?

“—Ben de dervişim, tesbih çekiyorum, camiye gidiyorum, oruç da tutuyorum.” filan diyoruz ama bilmediğimiz yerlerden kaçaklar var. Depomuzun bir yerinde delik var, su durmuyor. Bak, komşusunu ezâlandıran Peygamberimiz’i ezâlandırmış oluyor.

Eh, Allah affetsin; komşusunu ezâlandırmayan varsa ayağa kalksın da görelim. Hepimiz sûret-i haktan veyahut sûret-i batıldan komşumuzla takışmışızdır. Müslüman olsa, “Bırakonun sakalını. Onun haccı da eksik olsun, sakalı da...” Müslümana da böyle söyleriz, gavura da, gevşeyene de, “O da zaten camiye gelmiyor...” deriz. Hepsine bir kulp takarız, bir bahane buluruz ama netice itibariyle komşuluk münasebetleri iyi değildir. Halbuki dinimiz komşuluk münasebetlerinin iyi olmasını emrediyor. Dinimiz öyle emrediyor, biz böyleyiz. Öyle olursa ne olur? İşte daha ne olacak, Peygamber Efendimiz’i ezâlandırmış gibi oluruz.

“—Hocam 40 yıldır dervişim, daha bir kere Rasûlullah’ı rüyamda görmedim.”

Ezâlandırđığın Zât-ı muhterem! Sen ezâlandırıp dururken sana görünür mü?

Bir arkadaş diyor ki;

“—Hocam! Babamlar, kardeşlerim umreye gideceklerdi. Ben de ‘Uğurlar olsun!’a gittim. Aramızda biraz ihtilaflı durumlar vardı. Kardeşim bana, ‘Allah’a ısmarladık!’ demedi, beni evlerine almadılar.”

Nasıl mahzun dönmüş. Çok mahzun dönmüş ama, “Gece Rasûlullah’ı rüyamda gördüm.” diyor.

Değer!.. Sen onu görmüşsen daha ne istiyorsun? Mübarek olsun, afiyet olsun. Ne güzel!

Allahu Teâlâ Hazretleri, hadîs-i kudsîde buyuruyor:

“Ben gönlü kırıklarla beraberim.”

Göbeğini gerip burnunu havaya kaldırıp gezenlerle değil. Kalbi, gönlü kırık; mahzun, edepli, mazlumlarla... Aman zalim olmamaya çalışalım.

Hadisin devamı:

(*Ve men hârebe cârehû fekad hârebenî*) “Kim komşusuyla harb ederse, benimle harb etmiş olur. (*Ve men hârebenî fekad hâreba’llâh*) Kim benimle harb etmişse, Allah’la harb etmiş demektir.”

Bir de komşularla kavga dövüş oluyor, mâlum. Çocuk çocukla bir geçimsizlik yapıyor, kadın bu tarafa geliyor, saç saça baş başa...

Harp deyince illa borularla saf saf gelip de, at bağlayıp da, davulla hücum emrini vererek mi olacak?

İşte harp!

Bakıyorsun, iki komşunun birisinin elinde ötekinin saçı kalmış, öteki de onun yüzünü tırmalamış.

Kimle harb ediyor?

Rasûlüllah’la ve Allah’la harb ediyor. Çekilivereceksin, uymayacaksın, sabredeceksin. Komşumuza itibar edeceğiz.

İşte bu hadisler bizim cemiyetimizin temeliydi. Eskiden herkes komşusunu bilirdi. Bahçesinde erik, kiraz vs. oldu mu komşuya tabak tabak giderdi. Kandillerde bir kokulu aş veya helvalar pişti mi komşuya dağıtılırdı. Herkes birbirini bilirdi.

İstersen git yukarıdaki caddeden sor;

“—Hasan Efendi burada mı oturur?” diye;

“—Yukarı caddede... Gel götüreyim!” denirdi.

Şimdi apartmanın içindeki şahısların bile birbirinden haberi yok. Ankara’da yanlışlıkla bir kat çıkmışız. Düğmeye bastık;

“—Erdem Bey burada mı oturuyor?” diye sorduk.

“—Bilmiyorum.” dedi.

Aradık taradık, bir kat aşağıda imiş...

Milyarca lira denize dökülse; darphaneden çıkmış bilezikleri, altınları, külçeleri Karadeniz’in ortasına, dalgıçların dalamayacağı yere dökseleler... İnsan nasıl üzülür! İşte İslâm’dan uzaklaş-

tığımız için böyle şeyler kaybediyoruz, kimse-
nin haberi yok. Herkes hâlâ müslümanlıkla uğ-
raşıyor, gericilikten korkuyor.

“—Aman, millet gerici olursa şöyle olur...”

Ne olacak; ahâli muhabbetli olur, birbirine helva
ikram eder. Boynuna tel sarıp da gırtlığını sıkmaz,
helva ikram eder. Hangisi iyiyse onu tercih et.

İnsanların birbirlerini yemesini zar zor, askerî
müdahaleyle önledik. Yine de tam düzelmiş
değil. İstedğin kadar çırpın, istediğin kadar
yol ara; İslâm’dan başka çare yok, müslümanlık
kurtarır. Sen de aciz bir beşersin, gideceksin,
kimse kalmayacak burada. Ben de gideceğim.
Şu kara toprağın altına girmeyecek bir babayığit
yok. Hepimiz kara toprağın altına gireceğiz.
Beş sene mi, üç ay mı, bir gün mü, bir saniye
mi, yüz yıl mı kaldı bilmiyoruz ama hepimiz
gireceğiz. Hangi yolu tutturursan tuttur,
kimsenin konuşmaya cesareti olmayacağı bir
günde, ödlerin patladığı günde hepimiz Allah-u
Teâlâ Hazretleri’nin huzuruna çıkacağız.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bize bu dünyada
yaptıklarımızdan hesap soracak. Hele hele insan
bir milletin başında mesul olursa, bir dairede
genel müdür olursa, bakan olursa, devlet reisi
olursa, mes’uliyeti o derecede büyük olur.

“—Hocam benim hiç idari vazifem yok, esnafım,
gidip geliyorum.”

Sen de ailenin hükümet reisisin. O kapı var ya,
sen de okapıdan içeri girdin mi senin devletin
orası, oranın başkanısın, ondan mes’ulsün.

Onun da hesabını soracaklar. Onun için ne kadar çırpınırsak çırpınalım...

Şimdi, millete İslâm, dünya lezzetlerinin önüne gerilmiş bir sur, bir perde, bir duvar gibi geliyor.

“—Bu İslâm da beni dünyada zevk almaktan, kâm almaktan, murat sürmekten engelliyor. Ne biçim din, tesettürü emrediyor, ‘kadına bakamazsın’ diyor, içki yok, zevk-sefa yok!”

Yok ama onda hayat var. Ne yapalım, ilaçlar acıdır. Onları öyle yaptın mı cemiyet sıhhatli oluyor. Sonra İslâm bunların hepsini mahrum kılmıyor. Komşunun kızına bakma ama nikâhlandığın zaman, işte hanımın evinde... Ona bir şey demiyor. Haram yeme, içki içme ama şerbetler, meyve suları, meşrubatın çeşitleri, tatlılar, ayranlar ortada... Buyur işte, bu kadar şey varken illa niye onu istiyorsun?

Geçenlerde birisi söylüyor, bir arkadaşı hanımı olan yaşlı teyzeyi görmüş;

“—Müslümanların hanımları da ne kadar güzel!” diyor.

Allah bir nur, bir güzellik veriyor. Bir de müslümanca yoldan gittiği için, Allah öylesini nasip ediyor.

Müşrik veya zâni bir kimse, müşrike veya zâniye bir kimseyle evlenir; bu bir kaidedir.

الْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ، وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ؛
وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ، وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ

(*El-habîsâtü li'l-habîsîne ve'l-habîsûne li'l-habîsât, ve't-tayyibâtu li't-tayyibîne ve't-tayyibûne li't-tayyibât.*) [Kötü kadınlar, kötü erkeklere; kötü erkekler de kötü kadınlara lâyıktır. Temiz kadınlar temiz erkeklere, temiz erkekler de temiz kadınlara lâyıktır.] (Nur, 24/26)

İyi iyiyle, kötü kötüyle... Allah'ın kanunu!

Onun için, sen Allah-u Teâlâ'nın yolunda yürürsen, bu yolun öyle zevkleri, sefaları var ki... Millet yok sanıyor. Burada çok sıkıntıya uğrayacak sanıyor. İslâm ona kara bulutlu, karanlık bir ülke olarak görünüyor. Onun için İslâm'dan bucak bucak kaçıyor. Gittiği yer ejderhanın ağzı; İslâm'dan korkuyor, ağzı açılmış ejderhaya gidiyor, ejderha onu yuttu yutacak. Ağzını kapatsa gümbürtüye gidecek...

e. Yetime Bakan Kimse

Peygamber SAS, Abdullah ibn-i Abbas RA'nın rivayet eylediğine göre, yetimi koruyup kollamak mevzuunda şöyle buyurmuştur:⁵

مَنْ آوَى يَتِي مًا أَوْ يَتِيمَيْنِ، ثُمَّ صَبَرَ وَاحْتَسَبَ،
كُنْتُ أَنَا وَهُوَ فِي الْجَنَّةِ كَهَاتَيْنِ، وَحَرَكَ أَصْبَعَهُ
السَّبَابَةَ وَالْوَسْطَى

(طس. عن ابن عباس)

⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.227, no:8477; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.296, no:13522; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.176, no:6031; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XLI, s.418, no:45575.

RE. 395/8 (*Men âvâ yetîmen ev yetîmeyni, sümme sabera va’htesebe, küntü ene ve hüve fi’l-cenneti kehâteyni, ve harreke esbeayhi’s-sebâbete ve’l-vüstâ.*)

(*Men âvâ yetîmen ev yetîmeyni*) “Kim mü’min bir veya iki yetimi himayesine alırsa...” Gücü yeterse iki tanesine birden bakarsa... Bir veya iki yetime kucak açıp barındırırsa... *Yetim*; babası ölmüş, ortada kalmış çocuk.

Aileye iki kişi daha ilave oldu; giyimi, gıdası, temizliği var. O da çocuktur, kendine göre terbiyesizlik yapar; anası yok, babası yok kolay değil... Terbiye görmediğinden canını sıkar, arada pişman gibi olursun...

(*Sümme sabera*) “Sonra o çocuğu büyüteceğim diye sabrederse, (*va’htesebe*) ve sevabını Allah’tan beklerse... ‘Elbette Mevlâm bana bu sıkıntılarımın, bunu koruyup kolladığımdan dolayı ecrini verir.’ diye sabrederse...”

(*Küntü ene ve hüve fi’l-cenneti kehâteyni ve harreke isbeayhi’s-sebâbete ve’l-vüstâ*) İşaret parmağıyla orta parmağını kıpırdatmış; “Benle o cennette şöyle, şu tarzda oluruz.” buyurmuş, Nasıl işaret parmağıyla orta parmak komşuysa, yan yana duruyorsa, yetime bakan cennette Rasûlüllah’a komşu olacak.

İşte bizim dinimiz böyle! Bak, Allah bize kaç yerden projektör tutuyor. İslâm sarayının her tarafı mücevherlerle süslü, “Ne kadar güzel bir saray; gelin buraya girin!” diye bir o tarafa,

bir bu tarafa projektör tutuyor. Bakıyoruz, pırıl pırıl, işlenmiş, münakkaş, müzeyyen, altınlarla, zümrütlerle, incilerle, mercanlarla süslü. Orası güzel, burası güzel ama gören göze...

f. Köle Satın Alan Kimse

Peygamber Efendimiz köle ile ilgili bir tavsiyede bulunmuş, buyuruyor ki:⁶

مَنْ ابْتَاعَ مَمْلُوكًا فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ، وَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا
يُطْعِمُهُ الْحَلْوَاءُ، فَإِنَّهُ أَطْيَبُ لِنَفْسِهِ

(ابن النجار عن عائشة)

RE. 395/9 (*Men ibtâa memlûken fe'l-yahmedi'llâh, ve'lyekün evvele mâ yut'imuhü'l-halvâ', feinnehû atyebu li-nefsihî*)

“Sizden kim bir köle satın alırsa. Allah’a hamd eylesin: ‘Çok şükür yâ Rabbi! Sen bana hürriyet, para, imkân ve iman vermişsin. Gidip bunu alabiliyorum.’ desin.”

O kâfirdi, savaşta esir oldu, köle oldu. Müslüman esir edilmez, esir sonradan müslüman olabilir. Allah’a hamd edecek.

(*Ve'l-yekün evvele mâ yut'imuhü'l-halvâ'*)
Peygamber Efendimiz, “Ona ilk ikram ettiğin şey tatlı olsun.” diyor.

⁶ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.204; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.80, no:25056; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XLI, s.419, no:45583.

O zaman, tatlı kolay bulunan bir şey değil, kıymetli bir gıda. Tatlı, hoşuna gidecek bir şey olsun.

(*Feinnehû atyebu li-nefsihî*) “Bu onun nefsi için daha hoştur.”

Onun nefsi dediği, ya kölenin nefsi veyahut efendinin nefsi için daha hoştur. “Efendinin nefsi için daha iyi” demek olursa şu mâna çıkıyor ki, “Kendisine en hoş gelen şeyi ikram etsin!”

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ

(آل عمران: ٩٢)

(*Len tenâlü’l-birre hattâ tünfikù mimmâ tühibbûn*) “Sevdiklerinizden infak etmedikçe birr u takvâya erişemezsiniz.” (Âl-i İmran, 3/92) buyruluyor.

Sevdiğinizden vereceksiniz. “Zaten ben bunu atacaktım.” dediğin şeyi götürüp vermek değil.

Öteki mâna da, “Kölenin nefsi için daha hoştur.” Yani iyi bir başlangıç olsun. Bak, İslâm’da köleye bile böyle bir muamele olacak.

“—Hocam, İslâm’da köle var mı? Ne kadar ayıp, bilmem ne...”

Dünyanın her yerinde kölelik var. Boş edebiyatı bir arafa bırakalım. Avrupalılar Afrika’yı soymuşlar, soğana çevirmişler. Müslüman köylerini basmışlar, müslümanları almışlar, Amerika’da satmışlar, tarlalarda çalıştırmışlar. Hem de bizim gibi helva yedirerek değil, “Köpek!” diye hitap ede ede...

Öyle yapmışlar, adam yerine bile saymamışlar. Kurşunu çekip öldürebilir. Teksas'ta, tütün tarlalarında çalıştırmışlar.

Neden sonra aklı başına gelip de, "Benim aslım Afrika'danmış, Nijerya'danmış." filan diye aslının müslüman olduğunu anlayanlar çıkmış. Bir takım zenciler müslüman olmuş.

Demek ki hürriyet masalları, insan hakları vesaire hepsi nedir? Bütün ideolojiler insanları uyutmak, uyuşturmak için birer enjeksiyon, afyon iğnesidir. Sen kendi milliyetine, dinine, imanına sımsıkı sarıl, gerisini boş ver! Bizim dinimiz her bakımdan güzeldir.

Harb ettik, hakkımız... O beni öldürmek için silah çekti, karşıma çıktı; ben de onu esir aldım. Elbette köle olacak, ne olacak? Başıma taç mı edeyim?

Yine müslüman olursa ne âlâ... Eğer benimle anlaşma yaparsa, hür olma imkânları var. "Ben ona kötülük yapmayacağım." diye dinimiz hak, hüküm koymuş. Ne var.

Dünyanın her yerinde olan biten bir şey ama İslâm, insana insan olma hürriyet ve haysiyetini kazandırmış. "Böyle de olsa yine helva yedir, kendi yediğin ve beğendiğin şeylerden yedir! Beğendiğin şeylerden giydir, çok ağır işlere koşma, onun da canı olduğunu unutma!" diye tavsiyede bulunmuş.

Bu kölenin müslüman olma şartı da yok... "Gayrimüslim de olabilir, yine iyi bak!" diye Peygamber Efendimiz tavsiye etmiş.

Kölelik şu anda bizim memleketimizde yasak ama, dünyanın bazı yerlerinde var.

g. Ahir Zamanda Çok Mal Edinmek

Bu hadis-i şerif Ebû Osman RA'dan rivayet edilmiş. İşlerin bozulduğu, ümmetin fesada uğradığı âhir zamanda, insanın fazla mal mülk edinip, para pul biriktirmesinin iyi olmadığına dair bir hadîs-i şerîf:⁷

مَنْ أَبْلَى فِي شَرِّ الزَّمَانِ إِبْلًا، وَاتَّخَذَ كَنْزًا أَوْعَ
قَارًا مَخَافَةَ الدَّوَائِرِ، لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
خَائِبًا غَالًا

(نعيم بن حماد في الفتن حدثنا المغيرة عن المهلب وأبي عثمان معا مرسلًا)

RE. 395/10 (*Men ebele fî şerri'z-zemâni ibilen, ve'ttehaze kenzen, ev akâren mehâfete'd-devâiri, lekıya'llàhe yevme'l-kıyâmeti hâinen ğâllen.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:

(*Men ebele fî şerri'z-zemâni ibilen*) “Kim zamanın kötü olduğu, kötüleştiği âhir zamanda çok develer edinirse...”

O zaman Arabistan'ın zenginliği deveydi, deve sürüleriydi. Yani “mala düşerse” demek...

⁷ *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.105, no:5703; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XLI, s.360, no:45209.

(*Ve'tte haze kenzen*) “Ve paraları pulları, maddî imkânları depo edip yığıp biriktirirse...” *Kenz*, Arapça hazine demek. Deposuna dolduruyor, biriktiriyor, hazine ediyor...

(*Ev akâren*) “Veyahut kendisine gelir getirecek tarla, dükkân gibi bir şeyi alıp böyle yaparsa...”

Neden? (*Mehâfete'd-devâiri*) “Başa gelecek kıtlıklardan, geçim sıkıntılarından korktuğu için bunları biriktirirse... (*Lekıya'llâhe yevme'l-kıyâmeti hâinen gâllen*) Kıyamet gününe hain ve ganimet malından aşırılmış kimse gibi kavuşur.”

Bu adam kendi malını biriktirdi. Peygamber Efendimiz, “Haramdan kazandı, hırsızlık vs. yaptı.” demiyor. “Kim çok mal toplar, paraları biriktirir ve gelir kaynaklarını Allah'ın dinini yaymak hususunda emre tahsis etmezse... Allah yolunda sarf etmezse...” demek...

İşte gelin, burada hep “Ah, vah!” edelim! Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna nasıl çıkar?

Geçim korkusundan yapıyor bunu; bunları verirse aç kalacak, açık kalacak, kıtlık çekecek. Çoluk çocuk var...

Rızkını sen mi veriyorsun? Ama hepimiz öyle biriktiririz.

Tüccar efendiye; “Hacı efendi, şuraya para ver, çok mühim bir iş...” dersin, hiç para çıkmaz. “Filanca yerde şu kadar müslüman yaralanmış, ilaç yardımı...” Yaralansın! “Filanca yerde silahları yok, düşman memleketlerini istila etmiş... Un yok, yiyecek giyecek yok, kıtlık var...” Hiç aldırıyor.

Bunu hocalar da pek söyleyemiyorlar. Ne zaman böyle bir hadîs-i şerîf gelse hemen alt tarafına bir not düşüyor;

“İşte bunun mânası şudur, budur...”

Mânası açık: “Çok mala düşkün olmayın, malınızı Allah yolunda sarf edin!”

Yani ne kıpırdanıp duruyorsun? İlla bir te’vil yapacak, çünkü kendisinin de var. O hadîs-i şerîfe ilk önce kendisi muhatap ondan... Hiç birimiz yapamıyoruz, hepimizin eksigi gediği, kusuru vardır.

Bu mallar, paralar Allah yolunda sarf edilecek.

Allah yolu nedir? Cihaddır, eğitim seferberliğidir, müslümanlarınvefukarânınderleniptoparlanması, giydirilmesidir, açların doyurulmasıdır.

Afrika’daki birçok ülkelerde ikide bir resim çıkar; artık kimse acımıyor, insanlar acıma hissini de unuttu. Bir deri, bir kemik kalmış insanlar... Sor bakalım, hangi milletten. Kimse o tarafı karıştırmayın, ekseriyetle müslüman... Sen burada ekmekleri beğenmez atarsın, hamsileri kurtlandırırsın; orada insanlar açlıktan ölüyor.

Git, gez! Türkiye’nin dışına çık, Afrika’yı dolaş. Bak, “Bir yerde kıtlık olduğu zaman oraya kıtlığı hissedilen malı celbeden tüccar Allah tarafından sevilen, makbul bir tüccardır.” diyor. İstersen ticaret yap; tıra doldur, götür, orada bir işe yarasın. Masrafını çıkar, gücün yeterse bedava hediye et, sadaka ver de hiç olmazsa öyle hayır yap.

Onlar bizim kardeşlerimiz, biz onlara ilgisiz kalamayız. Hepimiz keyif çatmaya bakıyoruz. Bir tane evimiz oldu mu, “Bir de yazlığımız olsun.” diyoruz. “Bu tarafın denizi kirlendi, bir de Yalova Esentepe’de olsun.” diyoruz.

“—Orası da, Marmara da berbat oldu; Bodrum, Marmaris güzel!” Akdeniz’e gidiyoruz. Yazın orası, kışın burası...

Biraz daha zenginledi mi:

“—Aman Türkiye’de doğru dürüst bir otel mi var? İsviçre ne kadar güzel!” Haydi, millet oraya gidiyor.

Yalnız biz değil! Bu hadislere muhatap olan Araplar da öyle...

O petrol zengini Araplar da öyle...

Peygamber SAS Efendimiz:

“—Kıyamet alâmetlerinden birisi de ayağı çıplak, sırtı açık çöl çobanlarının yüksek bina yapmakta birbirleriyle yarışmasıdır.” demiş.

Polis gelmiş:

“—Hop! Ne demek istiyorsun? Yürü karakola!” demiş.

Peygamber Efendimiz’in hadis-i şerifi... Sıradan gelirken onu da okumuş. Ne demek istesin? Gocundun mu?

Gocunmuş. Peygamber Efendimiz bundan 1400 sene önce söylemiş, adam Kâbe-i Müşerrefe’de hadisi okutmuyor.

Paraları Allah yolunda, camilere, ilme, irfana sarf edeceğiz. Çoluk çocuğumuzu yetiştireceğiz. Başkasına kıyamıyorsun, kendi çoluk çocuğuna harca ama Arapça'yı bilen, dini bilen, gözü tok, terbiyeli, edepli bir şekilde iyi yetiştir. En yüksek hocalara gönder. Çağır hocayı:

“—Al sana yüz bin lira maaş; üç tane benim çocuğum, iki tane akrabamın var; onları okut!” de, oraya sarf et!

Paracığın kıymetli ise, başkasına vermek istemiyorsan, kendi çocuğuna hayrın olsun! Kendi çocuğunu iyi yetiştirirsen, sen mezarda iken senin defterine sevap yazılacak. Paranı başkasına harcamaya kıyamıyorsun madem, kıy da kendi çocuğunu yetiştir.

Ne kendi çocuğumuza bakarız, ne başkasının çocuğuna bakarız, ne dinimizin yayılmasına gayret sarf ederiz. Ne olacak bu iş? Bütün kâfirler bizim kökümüzü kazımak, memleketimizi elimizden almak için çalışıyorlar. Biz de böyle yan gelip yatarsak ne olacak, nasıl olacak, nasıl düzelecek? Her taraf toz, toprak, pislik... Her şey berbat... Bunlar hep parayla olacak. Herkes parasını ortaya koyacak; sen de, ben de, hepimiz...

Suistimal oluyorsa aman cebinden çıkarma; kendin yap, başında şahin gibi bulun. Parayı kimseye verme, hayrı doğrudan doğruya kendin yap.

Doğru! Suistimal olabilir, bir sürü merhamet ve din istismarcısı vardır. Olabilir. Gözünü aç, hakiki yere kendin bizzat ver. Ama o parayı Allah yoluna harca.

“—Mikrofon bozuk...”

At, yenisini al! Allah yolunda canımız feda...
Vaazdan sonra soracağım, kadınlar vaazı dinlediler mi, orada tesbih mi çektiler? Biz camimizde hoparlör işini halledememişiz, neyi halledeceğiz? Sonra daha neler halledeceğiz?

h. Malı Almadan Satmayın!

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

مَنْ ابْتَاعَ طَعَامًا فَ لَا يَبِعُهُ حَتَّى يَسْتَوْفِيَهُ

(حم. ق. ن. ه. عن ابن عمر؛ ق. عن ابن عباس؛ حم. م. عن أبي هريرة)

(*Men ibtâ'a taâmen fe-lâ yebi'hü hattâ yestevfîyehu*) “Kim bir yiyecek alırsa, onu tamamen eline geçirmeden satmasın.”

Bu da bir fıkîhî, hukukî meseledir ki, bazen mal eline gelmeden alırlar, köylü daha pazara getirmeden satar. Adam hiç uğramadan komisyon alır ve saire... Peygamber Efendimiz'in bu hususta tavsiyesi; tamamen satın alsın, ölçsün, biçsin, “Şu kadar mal geldi. Kilosu şu, kalitesi şu.” desin, ondan sonra satsın. Eksik çıkar, fazla

⁸ Buhari, *Sahih*, c.VII, s.323, no:1982; Müslim, *Sahih*, c.VIII, s.70, no:2810; Nesei, *Sünen*, c.XIV, s.161, no:4518; Ebu Davud, *Sünen*, c.IX, s362, no:3029; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VI, s.479, no:2217; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.56, no:396; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.IV, s.35, no:6187; İmam Malik, *Muvatta' (Rivayet-i Yahya)*, c.II, s.640, no:1310; Ebu Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.173, no:5798; Bezzar, *Müsned*, c.I, s.41, no:162; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Müslim, *Sahih*, c.VIII, s.67, no:2807; Tirmizi, *Sünen*, c.V, s.101, no:1212; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.603; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.IV, s.51, no:9457; *Camiü'l-Ehadis*, c.XLI, s.418, no:45578.

çıkarm; öbür tarafa devrediyorsun, doğru olmaz diye Peygamber Efendimiz, aradaki lüzumsuz halkaları çıkaracak bir tavsiyede bulunmuş.

i. Kötü Amaçla İlim Öğrenmek

Kâ'b ibn-i Mâlik RA'dan rivayet edilmiş, *Müstedrek* hadislerinden bir hadîs-i şerîf. İlim çeşitli maksatlarla öğrenilir, Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte kötü maksatlarla öğrenilirse ne olur, anlatıyor:⁹

مَنْ ابْتَغَى الْعِلْمَ لِيُبَاهِيَ بِهِ الْعُلَمَاءَ، أَوْ يُمَارِيَ بِهِ
السُّفَهَاءَ، أَوْ تُقْبَلَ أَفْعِدَةُ النَّاسِ إِلَيْهِ فَاِلَى النَّارِ

(ك.هـ.ب. عن كعب بن مالك)

(*Men ibteğâ'l-ilme li-yubâhiye bihî'l-ulemâe ev yumâriye bihî's- sufehâe ev yukbile ef'idete'n-nâsi ileyhi feile'n-nâr.*)

(*Men ibteğâ'l-ilme*) “Kim ilim elde etmeye gayret ediyorsa, ilim peşinde koşuyorsa...” Bir şey öğrenecek, diploma alacak, bir bilgi sahibi olacak, bir dalda mütehassıs olacak, yetişecek...

Neden? (*Li-yubâhiye bihi'l-ulemâe*) “Onunla alimlere mübâhat etmek için...” Öğrendiği ilimlerle tepeden bakacak ve alimlerle münakaşa edecek...

⁹ Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.161, no:293; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.283, no:1772; Kâ'b ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.X, s.193, no:29015; *Camiü'l-Ehadis*, c.XLI, s.420, no:45586.

“—Ben şöyle alimim, böyle kâmilim, böyle yükseğim... Siz de böyle bilgiler var mı?” diye övünmek için.

(*Ev yumâriye bihi's-süfehâe*) “Veyahut akılsız, beyinsiz adamlarla münakaşa etmek için.”

İlmi, “O öyle değil, böyle değil...” şeklinde gevezelik maksadıyla öğreniyor.

(*Ev yukbile ef'idete'n-nâsi*) “Veyahut insanların kalplerini kendisine celb etmek için öğreniyor.”

“—Şu bilgileri öğreneyim, şöyle tatlı vaaz edeyim, böyle tatlı konuşayım, şöyle tatlı iş yapayım... Halk bana teveccüh etsin de parmakla gösterilen, alkışlanan, beğenilen bir kimse olayım. İlk seçimlerde de mebusluğa adaylığımı koyarım. Mebusluk da garanti, tamam...” filan diye, insanların gönülleri kendisine celb olsun diye öğreniyor.

Ne olur o zaman? (*Feile'n-nâr*) “Cehenneme gider.” diyor Peygamber Efendimiz.

Ama ilim öğreniyor; hadis, tefsir, fıkıh öğreniyor. Ne öğrenirse öğrensin!

Ne maksatla öğreniyor? Alimlere övünmek için, beyinsizlerle münakaşa için, insanların kalbi kendisine celb olsun diye... Allah rızası için öğrenmiyor ki...

“—Ben bunu öğreneyim, kendimi ıslah edeyim, Allah yolunda yürümeye gayret edeyim. Kendimi cehennemden kurtarayım, cennetin yolunu öğreneyim. Allah'ın sevmediği işleri öğreneyim, onları yapmayayım. Allah'ın sevdiği işleri öğreneyim, onları yapayım. Başkalarına

da dilimin döndüğünce ve gücümün yettiğince hakkı anlatırım da, insanları yanlış yoldan doğru yola çekmeye çalışırım. Nedir bu milletin hali! Dedeleri halis müslümanlar iken şunların haline bak! Şu kızların, şu çocukların haline bak. Aman yâ Rabbi! Bilmeden olmuyor, inşaallah bir şeyler öğreneyim de şunları doğru yola çıkarmaya çalışayım...” filan derse, o zaman ne âlâ...

Mal toplayım, mülk toplayım, itibar toplayım, şöhret kazanayım, halk beni sevsin diye olursa o zaman Peygamber Efendimiz ne demiş?

(Feile'n-nâr) “Cehenneme...”

O halde her şeyi iyi niyetle yapmak lazım!

Niyet, okla nişan almak gibidir. Niyetin doğru olursa, hedefi vurursun! Niyetin eğri olursa, hedefe vuramazsın. Ok, “vın” der, başka yere gider, olmaz. Onun için, müslüman her şeyde mutlaka niyetini kontrol edecek.

Namazı kılıyorsun, neden?

Allah emretti, O'na kulluğumu, tazimimi arz edeyim diye.

Oruç tutuyorsun, niye?

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri emretti, ‘Oruç tutun!’ buyurdu, ondan... Nefsim ıslah olsun, takvâ ehli olmayı ve nefsimi tutmayı öğreneyim, irademi kuvvetlendireyim, iyi kulluk yapayım!” diye.

Parayı neden veriyorsun?

“—Allah emretti. Zengin malında fukarânın gözü var, hakkı var. ‘Zekât verin!’ demiş, vermek de zor geliyor ama, Allah emretmiş. Ne yapayım?”

Niye askere, cihada gidiyorsun?

“—Can kıymetli ama Allah rızası daha kıymetli... Allah, ‘Yeri gelince canınızı verin!’ demiş, ondan gidiyorum.”

İlmi neden öğreniyorsun?

“—Allah’ın rızasını öğreneyim de, kendim Allah’ın rızasını kazanayım, başkasını da o yola çekeyim!”

Her şey Allah rızası için olacak. Kim Allah rızası için alırsa, verirse, kızarsa, severse, o insan imanını kemale erdirmiş olur; gerisi boştur, bir işe yaramaz.

Allah için seveceksin, Allah için kızacaksın!

Şu adama neden kızılıyorsun?

“—Sorma, bu adam bana iyilik de yaptı ama Allah’a âsi geliyor, Allah’ın emirlerine aykırı iş yapıyor. Bana istediği kadar menfaati olsun, Allah’a âsi geliyor, ondan sevemiyorum. Düzelsin, ayağının turabı olayım; hak yola gelsin, ayağını öpeyim, başımın tâcı olsun! Ama şimdi yanlış yolda...”

Peki, şu fukarâyı neden seviyorsun?

“—O fukarânın üstü başı perişan ama altın gibi, elmas gibi bir kalbi var, ondan seviyorum. Çok iyi ve gözü yaşlı bir müslüman o... Giyim kuşamı güzel değil ama, Kur’an okurken gözyaşlarını tutamaz. Gücünün yettiği kadar hayır yapmaya çalışır... Yüzü isterse kara olsun, isterse saçları kıvırcık Arap olsun, zenci olsun, çirkin olsun, kalbi pırlanta gibidir. Ondan seviyorum!”

İnsan o hale gelirse, Müslümanlık odur. Yoksa, dış görünüşe aldandı mı, yandı.

j. Hakimlik Yapan Kimse

Gelelim sonuncu hadîs-i şerîfe:¹⁰

مَنْ ابْتَغَى الْقَضَاءَ وَسَأَلَ فِيهِ شُفَعَاءَ، وَكَلَّ إِلَى نَفْسِهِ
وَمَنْ أُكْرِهَ عَلَيْهِ، أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ مَلَكًا يُسَدِّدُهُ

(ت. عن أنس)

(*Men ibteğâ'l-kadâe ve seele fîhi şufeâe, vükkile ilâ nefsihî; ve men ukrihe aleyhi, enzele'llâhu aleyhi meleken yuseddiduhû.*)

Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet edilmiş olan hâkimlik yapmakla ilgili bir hadîs-i şerîf.

Hâkim, iki tarafı dinleyip de haksızlığı düşünüp bulacak ve o hususta hüküm verecek kimse demek. Eskiden *kadı* derlerdi.

(*Men ibteğâ'l-kadâe*) “Kim hâkimlik peşine düşerse, yapmak isterse... (*Ve seele fîhi şufeâe*) O hususta da kendisine torpil yapacak şefaathçiler araştırırsa...”

“—Sultanın yanına gidiver.”

Şimdiki zamana göre söylersek;

¹⁰Tirmizi, *Sünen*, c.V, s.157, no:1246; Bezzar, *Müsned*, c.II, s.360, no:7483; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VI, s.94, no:14994; *Camiü'l-Ehadis*, c.XLI, s.420, no:45587.

“—Adliye Bakanı’nın yanına gidiver. Benim hakkımda konuşuver de, beni filanca yere tayin etsin!” gibi hâkimlik isterse, hâkimlik için aracılar, şefaatçiler, tavsiyeciler araştırırsa...

(*Vükkile ilâ nefsihî*) “Kendi nefesine vekil olunur.” Yani kendi başına bırakılır, onun için bunu istemeyin!

Ama; “Yok başka kimse! Sen bunu yapacaksın, hadi bakalım sabret, gir!” diye zorlanırsanız, o zaman kolunuzu sıvarsınız:

“—Yâ Rabbi! Sen bana yardım et, hakkı icra edeyim, haksızı yapmayayım!” dersiniz. Allah yardım eder. İnşâallah insan hayırlara erer.

Her iş böyledir. İnsanın hep Allah’a sığınarak, aç gözlülük yapmadan âhiretin faydasını ve zararını düşünerek iş yapması lâzım!

Allah bize İslâm’ın güzelliklerini görmeyi nasib etsin...

Bi-hürmeti esmâike’l-hüsnâ, ve habîbike’l-müctebâ, ve bi- hürmeti esrâr-i sûreti’l-fâtihah...

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

27. 05. 1984 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

